

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2000 M. BIRŽELIO 27 D. NUTARIMO NR. 730 „DĖL PILIEČIŲ, KURIEMS ATLYGINAMA PINIGAIS UŽ VALSTYBĖS IŠPERKAMĄ ŽEMĘ, MIŠKĄ IR VANDENS TELKINIUS, IR PILIEČIŲ, KURIEMS ATLYGINAMA PINIGAIS, KAI JIE ATSISAKO PERDUODAMO NEATLYGINTINAI NUOSAVYBĖN NAUJO ŽEMĖS SKLYPO INDIVIDUALIAI STATYBAI MIESTE, SĄRAŠO SUDARYMO IR ATLYGINIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS NR. 730), LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1997 M. RUGSĖJO 29 D. NUTARIMO NR. 1057 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į IŠLIKUSĮ NEKILNOJAMĄJĮ TURTĄ ATKŪRIMO ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO TVARKOS IR SĄLYGŲ“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS NR. 1057), LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1999 M. LAPKRIČIO 9 D. NUTARIMO NR. 1243 „DĖL ŽEMĖS SKLYPO MIESTE, UŽ KURĮ KOMPENSUOJAMA PINIGAIS, JEIGU PILIETIS ATSISAKO JAM PERDUODAMO NEATLYGINTINAI NUOSAVYBĖN NAUJO ŽEMĖS SKLYPO INDIVIDUALIAI STATYBAI, VIDUTINĖS VERTĖS NUSTATYMO IR KOMPENSACIJOS MOKĖJIMO TVARKOS“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS NR. 1243) (TAP NR. 19-114, 19-113, 19-112; TAIS NR. 18-15183(2), 18-15184(2), 18-15185(2))

2019-01-28 Nr. NV-248

Vilnius

1. Projektų rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM).

2. Projektų tikslas – įgyvendinti Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 10 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1610 ir šio įstatymo 21 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1925 nuostatas bei užtikrinti sklandų žemės grąžinimo proceso užbaigimą Vyriausybės programos įgyvendinimo plane nustatytais terminais (2019 m. III ketv.).

3. Dabartinė situacija:

- siekiant išspręsti problemą, dėl kurios pasyviems pretendams nėra galimybių užbaigti nuosavybės grąžinimo proceso, 2018 m. lapkričio 8 d. priimtas **Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 10 ir 21 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIII-1610** (*įsigaliojo 2019 m. sausio 1 d.*), **pagal kurio nuostatas įtvirtinta teisė piliečiams**, kuriems nuosavybės teisių atkurti į žemę nėra galimybių dėl jų pačių neveikimo, **nuosavybės teises atkurti atlyginant pinigais**. Įstatyme Nr. XIII-1610 įtvirtinta pareiga Vyriausybei nustatyti informavimo (kvietimo) tvarką, **pagal kurią tuo atveju, jei pakvietus piliečius rinktis suprojektuotų (suplanuotų) perduodamų neatlygintinai nuosavybėn naujų žemės sklypų miestuose, taip pat rinktis projektuojamų natūra grąžinamų ar lygiaverčių turėtiesiems žemės sklypų vietos miestuose ir kaimo gyvenamosiose teritorijose, jie neatvyksta** (išskyrus neatvykimą dėl ne nuo jų valios priklausančių aplinkybių) arba atvykę nepasirenka siūlomų rinktis minėtų žemės sklypų vietos, jiems **nuosavybės teisės atkuriamos atlyginant pinigais**;

- 2019 m. sausio 11 d. priimtas **Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 21 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIII-1925** (*įsigalios 2019 m. vasario 1 d.*), **įtvirtinant piliečių valios dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo pakeitimą ir galimybę piliečiams iki 2019 m. birželio 1 d. prašyti už valstybės išperkamą žemę miestuose atlyginti lygiaverčiu miško plotu kaimo gyvenamosiose teritorijose**. Įstatymo įgyvendinamosiose nuostatose nurodyta, kad Vyriausybė iki 2019 m. sausio 31 d. turi priimti įgyvendinamuosius teisės aktus;

• ŽŪM duomenimis, **nuosavybės teisės šalies kaimo vietovėse** yra atkurtos 782,749 tūkst. piliečių į **4017,068 tūkst. ha** plotą. Tai sudaro **99,82 proc.** piliečių prašymuose nurodyto ploto (**99,94 proc.**, įvertinus plotus, kurių negalima atkurti dėl pačių piliečių neveikimo). **Liko atkurti** nuosavybės teises 5051 piliečiui į **7037 ha** žemės plotą, iš jų – 3129 piliečiams į **4708 ha** plotą negalima atkurti nuosavybės teisių ir (ar) suprojektuoti žemės sklypų dėl pačių piliečių neveikimo. **Nuosavybės teisės šalies miestuose** yra atkurtos 45,6 tūkst. piliečių į **35,9 tūkst. ha** žemės plotą. Tai sudaro **91,3 proc.** piliečių prašymuose nurodyto žemės ploto. **Liko atkurti** nuosavybės teises 6131 piliečiui į **3403 ha** žemės plotą. Sudėtingesnė situacija yra **Vilniaus mieste**, kur atkurtos nuosavybės teisės tik 56,42 proc. piliečių, pateikusių prašymus, o liko atkurti nuosavybės teises 3508 piliečiams į **2284,73 ha** plotą.

4. Projektų esmė:

• **projektu Nr. 1057** siekiama **nustatyti tvarką**, pagal kurią **piliečiai**, turintys teisę į nuosavybės teisių atkūrimą, **kviečiami rinktis suprojektuotų (suplanuotų) perduodamų neatlygintinai nuosavybėn naujų žemės sklypų miestuose** ir kviečiami **rinktis projektuojamų natūra gražinamų ar lygiaverčių turėtiesiems žemės sklypų vietos miestuose ir kaimo vietovėse**.

ŽŪM pažymi, kad siūloma šiuos piliečius **registruotais laiškais** kviesti rinktis suprojektuotų naujų žemės sklypų miestuose ar rinktis projektuojamų žemės sklypų vietos miestuose ir kaimo vietovėse. Jeigu registruotu laišku pakviesti pastarųjų piliečių nėra galimybių (jiems mirus, nežinomi jų įpėdiniai, nežinomi gyvenamosios vietos adresai), numatoma kviesti piliečius (jų įpėdinius) **žiniasklaidos priemonėmis**. Atsižvelgiant į piliečiui, kuris nenurodys (nepatikslins) vietovės, kurioje pageidautų gauti žemės, miško sklypą ar vandens telkinį, kylančias griežtas pasekmes, **siūlomas ilgesnis terminas** (t. y. 30 dienų vietoj 10 darbo dienų), per kurį pilietis galėtų pateikti Nacionalinės žemės tarnybos teritoriniam padaliniui prašymą nurodant kadastro vietovę, kurioje pageidautų gauti lygiavertį turėtajam žemės, miško sklypą ar vandens telkinį;

• **projektu Nr. 730** siekiama **nustatyti piniginės kompensacijos dydžio**, kai piliečiai negauna neatlygintinai nuosavybėn aukščiau minėto įstatymo nuostatose nurodyto naujo žemės sklypo mieste dėl laisvos žemės fondo žemės mieste trūkumo arba dėl to, kad tokio sklypo jie patys nepasirinko, **apskaičiavimo tvarką**;

• **projektu Nr. 1243** siekiama **nustatyti visuose miestuose žemės sklypo, už kurį piliečiui kompensuojama pinigais**, jeigu perduodamo neatlygintinai nuosavybėn naujo žemės sklypo atitinkamame mieste jis negauna neatlygintinai nuosavybėn dėl laisvos žemės fondo žemės mieste trūkumo arba dėl to, kad tokio žemės sklypo jis pats nepasirinko, **maksimalų dydį** (0,2 ha) ir **vertę** (vidutinę žemės kiekviename mieste vertę), **kuri kompensuojama už šį žemės sklypą**.

ŽŪM pažymi, kad siekiant nepažeisti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtinto asmenų lygiateisiškumo principo, projektuose Nr. 730 ir Nr. 1243 siūloma numatyti **tokią piliečiams**, kurie esant įstatyme Nr. XIII-1610 nurodytoms sąlygoms nepasirinko ar (ir) negavo neatlygintinai nuosavybėn naujų žemės sklypų miestuose, **atlyginimo pinigais tvarką, kuri būtų analogiška atlyginimo pinigais tvarkai piliečių, kurie savo valia atsisakė naujų žemės sklypų miestuose**.

5. Derinimas – projektai **suderinti** su Teisingumo ministerija ir Nacionaline žemės tarnyba.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatom – projektai atitinka Vyriausybės programos 91.4 papunkčio nuostatą dėl žemės reformos užbaigimo ir įgyvendina Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 3.5.2.5 veiksmą „Žemės gražinimo proceso užbaigimas“.

7. Dalykinio vertinimo išvada – gavus Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadą, siūlytina projektus aptarti tarpinstituciniame pasitarime ir svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje).

